

шують числити ся з ними все ширші круги дослідників — лінгвістів, етнографів, соціологів, істориків. Нова праця д. Рамма, котру принотуємо тепер вкоротці, становить поважну вкладку в історію словянського побуту. Вона продовжує попередню роботу його про старонімецькі доміства (Altgermanische Bauernhöfe im Übergange vom Saal zu Fletz und Stube), видану позаторік. Отсей новий том складаєть ся з двох частей, перша — більша (с. 3—300) присвячена сучасному славянському, головно північно-великоруському селянському мешканню; друга, меньша і дає історичний вивід його і аналізу запозичень в старонімецького. Автор вважає тип сього славянського мешкання за вповні запозичений в німецького в часи перед славянським розселенням. Аналіз сей, безперечно, дає багато цінного і цікавого; можна б бажати одначе більш вдержливости в кінцевих виводах супроти того, що етнографічний і історичний матеріал простудіований автором тільки частинно; по друге — при всіх сих питаннях про праславянські запозичення в німецького бажано, щоб дослідники більше числили ся в можливість старої праєвропейської спільности і не гнули від разу на запозичення. Спеціально, український матеріал використаний слабенько, українська література теж; правда, що вона на сім пункті небогата, але де йде мова про такі загальні питання, не повинна лишати ся без використання.

М. Грушевський.

R. Meringer — Wörter und Sachen, I—V (Indogerm. Forschungen т. XVI—XIX і XXI).

В нашій часописи не були приготовані сі інтересні лінгвістично-етнографічні студії грацького ученого. Змістом своїм і методом вони навяжують до звісних розвідок його про германський і славянський дім, а в наслідках своїх привели до заложення спеціальної часописи під тимже титулом (Wörter und Sachen, від р. 1909). Автор виходить частійше від язикових помічень в сфері термінольоїї домашнього життя, навявує їх до різних пережитків старого побуту, славянського, германського, греко-італійського і тим способом дає інтересні причинки з матеріальної культури індогерманських народів, які розвивають ся часом в цілі маленькі монографії (напр. пор. плуг, про рухомі, перевозні доми, і т. ин.). Лінгвіст, етнолог і історик культури — всі знайдуть тут чимало інтересного.

М. Грушевський.

Ernst von Stern — Die griechische Kolonisation am Nordgestade des Schwarzen Meeres in Lichte archäologischer Forschung (Klio, 1909, ст. 139—152).

Се відчит читаний на історичнім візді в Берлінї, в 1908 р. Одеський археолог, оден з найдіяльніших учасників археологічних роз-

відів в сфері грецької чорноморської культури, з повним знанням діла, не бавлячи ся в фантазії, слідить за історією грецької культури на нашій Чорноморю, як представляєть ся вона на підставі археологічних дослідів останніх літ. Полишивши на боці т. зв. передмікенську культуру, котру вважає він не відгомном грецької передмікенської культури, а явищем самостійним, він починає від мілетської доби, що дуже важні ілюстрації здобула собі в останніх розслідах на о. Березни. Спинаять ся також на інших нахідках іонійської доби, потім на добі атицькій, геленістичній і римській, на новіших нахідках Теодосії, Херсонеса, Ольбії й Пантікаєя і кічить замітками про добу візантійську — включно до археологічних слідів левантійської торгівлі XIII—XIV в. Як короткий, вповні певний, на перших джерелах опертий перегляд, статя дуже цінна.

М. Грушевський.

В. А. Бабенко — Древне-Салтовскія придонецкія окраины Южной Россіи. Г. Древній Салтовъ, (Труды двѣнадцатаго археологическаго съѣзда въ Харьковѣ. Т. I, ст. 434—460+II мапи. Москва, 1905).

А. М. Покровскій — Верхне-Салтовскій могильникъ. Дневникъ раскопокъ (Труды двѣнадцатаго археологическаго съѣзда въ Харьковѣ. Т. I, ст. 465—478+479—491+V таблиць. М. 1905).

В. А. Бабенко — Что дали новаго послѣднія раскопки въ Верхнемъ Салтовѣ. Дневникъ раскопокъ въ Верхнемъ Салтовѣ въ 1905 г. Дополненіе къ докладу. Дневникъ раскопокъ въ Верхнемъ Салтовѣ 1906 г. (Труды тринадцатаго археологическаго съѣзда въ Екатеринославѣ. Т. I. Ст. 381—386+387—393+394—410+411—418+I таблица. Москва, 1907).

Дві останні статі подають результати розкопок, зроблених в могильнику коло Салтова. Найбільше цікавою являєть ся праця Покровського „Верхне-Салтовскій Могильникъ“, а статя д. Бабенка „Что дали новаго послѣднія раскопки въ Верхнемъ Салтовѣ“ подає до неї лише деякий новий матеріал, котрий не має особливої ваги. Могильник складаєть ся з досить тісно розміщених похоронних камер з бічними хідниками до них. Кожда камера містить звичайно кілька похоронів, звичайно три кістяки, далеко рідше два або один. Трупи кладено просто на долівку камери; звичайно лежали вони попереку входу, рідше вздовж камери, ногами до входу. Кістяки лежать випростовані, з витягненими руками й ногами. Мерців ховано в одежі, разом клало ся зброю й окраси. В головах кістяків звичайно стояло глиняне начиннє, а коло нього кістки бика або барана. Стрінуло ся також кілька похоронів з конем. Кількість річей, знайдених в могилах Верхне-Салтовського могильника, до: